

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Foro Competenti. Titvlvs II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

malitiosè proponi: ut videlicet causa protrahatur, tempus regiminis electi predicti inutiliter elabatur: [2 & infra.] Mandamus, quatenus hoc non obstante in negotio, ratione prævia, procedatis.

[1 *Ut causam sicut iustum exiterit decideri, non obstante statuto quolibet contrario ecclesiastica libertati, seu quòd Abbas & conventus predicti compelli sunt super hoc litem contestari in iudicio seculari. Nuper enim referente Abbate & conventu didicimus, quòd cum de literis, à nobis super hoc obtentis ad ipsius communitatem notitiam pervenisset, Syndicus eius exhibitio coram iudice potestati calumnia iuramento citari fecit Abbatem, quòd coram illo subiret simile iuramentum, & ut per hoc renunciare appell. literis intelligeretur: idem Abbas ipso facto ut pro convulso si hoc facere recusaret haberetur. Cumq. præfatam communitatem ad præsentiam vestram sapius & peremptorie citasset, Syndicus eius se velle dilatorias exceptiones proponere protestans, terminum quo ad faceret vel super principali responderet negotio statuit,] ad quem idem veniens fuit protestatus paratum se pro posse alio tempore literas nostras per suam gestionem falsi & veri suppressionem obtentis.]*

[2 *Quòd apparebat ex eo quòd per nuncium potestatis, Abbati fuit prohibitum, ne communitatem eandem extra Floren. districtum in iudicio conveniret, quare prænominati Abbas & conventus humiliter petierunt, ut obviare huiusmodi malitii dignaremur. Quòd circa distat.]*

DE FORO COMPETENTI.

TITVLVS II.

CAP. I.

Clericus coram suo Episcopo conveniri debet.

Ex concilio Chalcedonen. a

SI quis clericus b adversus clericum negotium habeat, non deferat Episcopum proprium, sed prius apud ipsum actio ventiletur: vel certe consilio ejusdem apud alios, quos c (utraque pars) voluerint, iudicium obtinebunt. d

CAP. II.

Index secularis, si clericum per se distrinxit vel condemnat, excommunicari debet.

Ex concilio Parisiensi.

Nillus iudicum e, neque Presbyterum, neque Diaconum, aut clericum ullum, aut minores f ecclesia sine g permisso pontificis per se distringere aut condemnare præsumat. Quòd si fecerit, ab ecclesia Dei, cui injuriam in ogare dignoscitur, tamdiu sit sequestratus, quousque reatum suum cognoscat & emendat.

CAP. III.

Ratione res, de qua agitur, sortitur quò forum ibi, ubi res est. Sic communiter summat.

Ex concilio Africano.

SAnè si Episcopi inter h quos causa versatur, sint diversarum provinciarum: ille primos det iudices, in cujus provincia est locus, de quo contenditur.

CAP. IV.

Episcopus ut suspectus recusatus, de cuius suspitione notoriè constat, potest dare delegatum partibus non suspectum: cuius sententiam poterit per se executioni mandare.

Gregorius Bonifacio defensori Corsica. i

SI quis k contra clericum causam habuerit, Episcopum ipsius adeat: qui si ut suspectus fuerit recusatus,

a *Act. 15. ubi referuntur canonici concilii. cap. 9. Burch. lib. 2. decr. c. 123. lvo p. 6. c. 128. & 360. Gratianus 11. quaest. 1. cap. si clericus.*
b *Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. c. utraq. partes. d al. continebunt. e Cap. 3. eod. tit. in 1. compilat. f iuniores, Burch. g al. sententia. h Cap. 4. eod. tit. in 1. compil. i Gregorius 49. epist. 74. regis. k Cap. 7. eod. tit. in 1. compil.*

executor ab eo deputetur. Aut si hoc actor refugerit, ab eodem Episcopo est deputandus, qui partes sibi mutuo consensu iudices compellat eligere. A quibus quicquid fuerit definitum, ipsius sollicitudine (servata lege) modis omnibus compleatur.

CAP. V.

Super re ecclesia, vel clericus potest laicus coram ecclesiastico iudice conveniri: sed si probabiliter negat rem esse ecclesia vel clericus ad jurisdictionem ecclesiasticam declinandam, convenitur coram suo iudice.

Alexander III. a

SI clericus laicum b de rebus suis vel ecclesie impetierit: & laicus respicias non ecclesie esse aut clerici, sed suas proprias adseverat, debet de rigore juris ad forenses iudices trahi. Cum actor forum rei sequi debet: Licet in plerisque partibus aliter de consuetudine habeatur.

CAP. VI.

Si questio feudalis est inter clericum & laicum, cognoscat dominus feudi: sed eo negligente, cognoscat delegatus Papa, etiam aut negligentiæ datum. b. d. secundum lecturam gloss.

Idem. c

EX transmissa d nobis insinuatione B. C. e & V. V. militum f ecclesie tua intelleximus, quòd quom B. de g Castville eos super quadam possessione coram Trecon. Episcopo traxisset in causam, nobilis vir de (campis) h eorum dominus sub debito fidelitatis eis inhibuit, ne de seculari feudo in iudicio ecclesiastico responderent: [1 & 7.] Per dominum feudi causam iubeas terminari. Et si ipse malitiosè distulerit, tu ei debitum finem imponas.

[1 *Itaq. præfatus Episcopus in eos velut contumaces excommunicationis sententiam promulgavit. & 7.*

CAP. VII.

Per dominum feudi secularium sive ecclesiasticum, questio feudalis terminari debet, etiamsi vasalli sunt clerici: & si plures præcedantur domini, non potest unus cognoscere, maxime alio absente, an feudum ad eum pertineat. h. d. secundum lecturam magi notabilem.

Idem.

Verùm i quoniam de quibusdam feudis adversus præpositum questio mota fuit: Statuimus, ut ex quo Episcopus fuerit in Ecclesia k consecratus, de feudis ipsis sub suo iudicio cognoscatur, si ad ecclesiasticam cognitionem pertineant: alioquin beneplacito imperiali (sicut iustum fuerit) relinquatur.

CAP. VIII.

Malefactores ecclesiarum in utroq. foro conveniri possunt.

Lucius III. l

Cum sit m generale, ut actor forum rei sequatur. [1 & 7.] Verùm quoniam seculares iudices in exhibenda iustitia personis ecclesiasticis sapè in iudicio sunt remissi, in favorem ecclesie est introductum, ut malefactores suos, qui sacrilegi sunt censendi, venerabilium locorum rectores possint sub quo maluerint iudice conveniri. n

[1 *Convenientius est ut apud iudices seculares raptores prius conveniantur, sed si iustitiam exhibere contempserint, aut iudices ex quacumq. causa fuerint negligentes, quia iudicandi sunt sacrilegi ab ecclesia de crimine illo, censuram poterit in eos ecclesiasticam exercere.]*

a *Post concil. Later. part. 8. c. 7. b Cap. 7. eod. tit. in 2. compil. c Episc. Trever. d Cap. 2. eod. tit. in 2. compil. e B. G. f Trever. g Callo. h Caru. i Cap. 3. eod. tit. in 2. compil. k In Cod. Bar. cons. vel confirmatus de feudis. & 1 al. eod. m Cap. 4. eod. tit. in 2. compil. n vide si quis in hoc genus. & l. placet. G. de Episc. & cler.*

CAP.

CAP. IX.

Causa clericorum secundam jura, non secundam consuetudines laicorum terminantur. Vel sic: In loco temporalis jurisdictionis ecclesie, causa clericorum jure secundum jus canonicum terminanda. hoc dicit, secundum gl. & utriusque summarium recipit determinationem.

Celestinus III.

Q uod a clerici: [1 & infra.] Mandamus, quatenus si quas causas pecuniarias clerici Parisiis commorantes, habuerint contra aliquos, vel aliqui contra eos, ipsas jure canonico decidatis.

[1 Et. & infra. Nullus Episcoporum vel clericorum ad iudicia secularia est trahendus, habent enim illi suos iudices, nec quicquam est eis publicum commune cum legibus. Bonifacius vero papa & Gelasius, & alii plures antecessorum nostrorum antiquioribus decretis consonantes, sicut bene patet jura utriusque peritis, id ipsum in sacra constitutionibus ediderunt. Hac igitur ratione indult, per Apof. sedem.]

CAP. X.

Laiici laicum super re civili coram iudice ecclesiastico convenire non possunt, nisi in defectu iustitiae seculari, vel nisi consuetudo id expostet.

Innocentius III. Vercellensis Episcopo.

I tectex b suscepto: [1 & infra.] Mandamus, quatenus si quando a laicis Vercellen. literas super rebus, quaxique quorum seculari contingunt, a sede Apostolica impetrari, sublato appellationis obstaculo, decernas auctoritate nostra irritas & inanes, dummodo consules & commune de se conquerentibus in iudicio seculari exhibeant iustitiae complementum.

Liceat tamen ipsis, qui sub eisdem consulibus taliter duxerint contendendum, si se in aliquo fenerint praxgravi, ad tuam (sicut haftenus servatum est) vel ad nostram, si e maluerint audientiam appellare: hoc praesertim tempore, quo vacante imperio ad iudicem seculari recurrere nequeunt, qui a superioribus in sua iustitia opprimuntur. Si vero consules iustitiam nequam merito suspecti fuerint reculati, coram arbitris communitate electis de causa suspicionis agatur: qua si probata fuerit esse iusta, ad te vel ad nos pro iustitia recurratur: sicut superius est expressum.

[1 Servitutu officio simus omnibus in iustitia debitores: sic tamen in iure suo nos quibusdam convenit providere, ne aliis injuriam facere videamur, ne, quod abisti, inde sonatur materia scandalis, unde provida debet consideratione sedari. Ex insinuatione sine dil. filiorum consulum Vercellensis, nos noveris accepisse, quod cum de singulis questionibus, qua mota fuerunt contra eos coram consulibus iustitia, iuxta consuetudinem approbatam velint cuilibet conquerenti iustitia plenitudinem exhibere, laici quidam in eorum jurisdictionem evacuam & sat. gent, eos laboribus & expensis super rebus qua iudicium ecclesiasticum non requirunt, literas Ap. impetrant. Et sic praeter jurisdictionem consulum, quam meruerunt, eos cogunt multipliciter laborare: volentes igitur sic eorum utilitati consulere, ne passimur iustitiam aliorum deponere. It. per a. f.]

CAP. XI.

Vidua laicum coram iudice ecclesiastico convenire non potest, nisi super causa ecclesiastica, vel in defectu iudicis seculari.

Idem d. Archidiacono & e. thesaurario Turonensi.

E x tenore f. literarum comitis Britanniae, est notis auribus intimatum, quod cum causam, qua inter mulierem nobilem E. & I. de Meduano super hare-

a Cap. 5. eod. tit. in 2. compil. b Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. c. vltimam. d. Archiepisc. e. B. Cancellario. f. Cap. 3. eod. tit. in 3. compil.

ditate sua noscitur agitari, vobis commissum terminandam, ipse comes eidem mulieri cum tam ipsa, quam praedictus I. essent de foro ipsius, mandavit, ut causam deferrent ad ipsum, promittens eidem, quod faceret ei iustitiae plenitudinem exhiberi a: [1 & infra.] Nos igitur attendentes, quod sic sumus viduis in iustitia debitores, quod alii iniustitiam facere non debemus: mandamus, quatenus nisi sit talis causa qua ad ecclesiasticum iudicem pertinere noscatur, ei superfedere curetis: dummodo per iudicem seculari suam iustitiam possit obtinere, alioquin non obstante ipsius contradictione, causam ipsam ratione pravia terminetis.

[1 Nobis nihilominus intrare procurans quod in curia sua debeat huiusmodi negotium terminari, & vos & mulier supradicta ei nequaquam obtemperare volentes, satagitis in causa procedere, & sic sibi minus rationaliter jurisdictionem auferre, unde nobis humiliter supplicavit, ut in causam ipsam ad eum ad quem specialiter pertinet, mittere dignemur.

CAP. XII.

Clericus non potest constituere sibi iudicem laicum, etiam si proprium iuramentum & adversarii consensus accedat.

Idem Pisano Archiepiscopo.

S i b diligenti [1 & infra.] Adversarii teusque ad haec tempora tenuisse, quod licitum sit clerico renunciare saltem in temporalibus causis juri suo, & sibi laicum iudicem constituere, praesertim ubi adversarii voluntas accedit: actemere iuramentum super hoc interpositum respondisti: Immemor constitutionis, e qua cavetur pacto privatorum juri publico minime derogari. Cum ergo jus hoc in d. Milevitan. & Carthaginensi concilio sit specialiter promulgatum, ne clerici clericos relicto suo Pontifice ad iudicia publica pertrahant, alioquin causam perdant, & a communione habeantur extranei: & tam Episcopi, quam Diaconi, seu quilibet clerici in criminali, seu in civili negotio, si relicto ecclesiastico iudicio publicis iudiciis se purgare voluerint, etiam si pro eis sit lata sententia, locum suum amittant: & hoc in criminali actione: in civili vero perdant, quod evicerint, si locum suum maluerint e obtinere. Manifeste patet, quod non solum inviti, sed etiam voluntarii patisci non possunt, ut secularia iudicia subeant, cum non sit beneficium hoc personale, cui renunciari valeat, sed potius toti collegio ecclesiastico sit publice indultum: cui privatorum pacto derogari non potest. Nec iuramentum licite servari potuit, quod contra canonica statuta illicitis pactionibus informatur.

[1 Meditatione, & infra. Super eo autem adstramur plurimum, & movemur quod cum te reputemus virum providum & discretum, & iuxta debitum Pontificali officio, statuta sanctorum Patrum ignota tibi esse non debeant, & juris peritorum copiam habere noscatis.]

CAP. XIII.

Clerici, super excessibus, coram suo Episcopo conveniri debent, non coram his, quibus servant, nisi consuetudo vel privilegium aliud inducat.

Idem Beluacensi Episcopo.

C um contingat f. interdum in tua: [& infra.] Insuper postulasti, an cum aliqui clerici deputati servitio capitulo Beluac. aut aliorum clericorum tuae diocesis super excessibus impetuntur, sint cogendi coram te, vel potius coram illis quibus servant, querelantibus respondere, cum illi sibi jurisdictionem huiusmodi

a Vid. l. 1. §. post operi. ff. de novi oper. nuc. & l. 2. ff. de iudic. per Bart. b C. 4. eod. tit. in 3. compil. c. Additur illius. d Verba qua tribuuntur hoc loco Milevitano concil. habentur in concil. Tolet. III. cap. 13. Reliqua in concil. Carthaginen. III. cap. 9. e. l. id quod nostrum, de reg. jur. & l. 1. ff. solus. mar. f. Cap. 1. eod. tit. in 4. compil.

vindicare contendant, licet illos excommunicare non valeant, ut alias etiam coercere. Super quo taliter respondemus, quod ad te (utpote ordinarium) de talibus debent conquirentes, habere recursum: maxime si super his impetuntur, quæ in tua noscuntur diocesi commisisse. Nisi forte hi, quibus delinquentes ipsi deseruiunt, ex indulgentia vel consuetudine speciali jurisdictionem huiusmodi valeant sibi vindicare.

CAP. XIV.

Episcopus delicti condemnat clericum de delicto, sed non privavit beneficio alibi existente: sed Episcopus beneficii privavit, quasi exequendo condemnationem iudicis delicti. h. d. secundum unum intellectum. Secundum alium intellectum h. d. Episcopus delicti condemnat clericum de delicto privando beneficio alibi sito, sed executio realis fit ab Episcopo beneficii.

Idem a Sentent. Episcopi.

Postulasti tibi per sedem Apost. edoceri, utrum sacerdos habens ecclesiam in una diocesi, & residens in eadem, domicilium vero patrimonii ratione in alia, ibi delinquens ab eo in cuius diocesi patrimonium, pro delicto ibidem commissio debeat iudicari, præsertim in causis, quæ officii sui seu beneficii privationem exposcunt? Ad quod breviter respondemus, quod per Episcopum in cuius diocesi deliquit, sententia promulgari poterit in eundem. Sed ab eo, in cuius diocesi beneficium obtinet, erit quo ad illud executio facienda.

CAP. XV.

Miserabili persona potest laicum interdictio unde vi, coram iudice ecclesiastico convenire, etiam si res subtrahat dicatur feudata.

Honorius III. Archiepisc. Decano, & Archidiacono Turon.

Ex parte e B. quondam Angliæ reginæ fuit propositum, quod cum nobilem virum G. detentorem castri Sergei, ratione dotalitii pertinentis ad ipsam quo per eum vel eius complices contra iustitiam fuerat spoliata, auctoritate bonæ memoriæ Ioannis Papæ præ. no. coram vobis traxisset in causam. Dicitur nobilis excipiendo proposuit, quod literæ Apostolicæ non valebant, pro eo quod castrum Guargia, ubi est eius domicilium principale, consistit in diocesi Rodon. quæ ultra duas dietas à Turonis est remota. Verum replicatum fuit ex parte reginæ, quod idem nobilis Turonis satis poterat conveniri, cum non solum in Rodon. diocesi, sed & in Andegavensi diocesi existat, eo quod d. & castra & redditus plures habet in ipsa: & castrum, de quo questio vertitur, in eadem est diocesi, quæ à Turon. nequaquam ultra xii. leucas distat. Idem quoque adjecit, quod cum dicta regina ius suum coram domino feudi prosequi debuisset, literæ Apostolicæ non valebant, cum non faciebant mentionem, quod dominus feudi fuerit requisitus, & ipse in exhibenda iustitia extiterit negligens vel remissus: subiiciens, quod eadem literæ falsitate expressa fuerant impetrata, eo quod suggestum fuerat castrum illud ad eandem reginam ratione dotalitii pertinere: cum nec ab initio, nec durante matrimonio à viro sibi fuerat in donationem propter nuptias assignatum. Ad hoc autem fuit ex parte ipsius reginæ responsum, quod vidua spoliata interposito feudi domino spoliatorem seu detentorem rei coram ecclesiastico iudice poterat convenire, cuius interest viduas defendere: [1 & 7.] Mandamus, quatenus si vobis contiterit dictum nobilem tertam & mansionem habere in Andegavensi diocesi, in qua interdum consuevit commorari, & ipsum diocesim ultra duas à Turon. non distare dietas, & in eadem litigiosam rem-

a At. Vicensi. b Cap. 3. eod. tit. in 4. compil. c vide l. 3. §. de vi. de sep. viol. & l. jubemus. C. de sacrosan. eccles. d quod in ipsa diocesi, &c.

esse: non obstantibus exceptionibus aliis, quæ in petitorio potius, quàm in possessorio, quod regina contra eundem nobilem intentabat, locum habere videntur, in iplo negotio iuxta priorum continentiam literarum ratione prævia procedatis.

[1 Nec obest quod sibi castrum illud non fuit assignatum, cum clara me. Ioan. Rex Angliæ, hæres & successor viri sui castrum præfatum in Concabum. pro alii rebus dotalibus eidem concessit & ipsa illud pro dote diu pacifice possideret. Ad hoc autem fuit ex parte nobilitatis replicatum, quod prædictus Rex Ioan. hæres non fuerat regis Richardi, nec dominus Andegavia, sed eius castri raptor potius & invasor: & ita ius quod ipse nequaquam habuerat, transferre non poterit in regnam. Ad quod sic pars reginæ respondit, quod contra rescriptum exceptio huiusmodi non valebat, quæ locum habebat in possessorio, quod eadem contra dictum nobilem intendebat. Unde vos aures huiusmodi exceptionibus frivolis adhibentes in principali negotio procedere hactenus distulisti in ejectione Reginæ gravamen non modicum & iacturam. Nos igitur volentes ut finis litibus imponatur, distulisti.]

CAP. XVI.

Laici usurpantes iura ecclesiastica, velut sacrilegi per iudicem ecclesiasticum compelluntur.

Gregorius IX. fratri Palmaris canonico S. Trinitatis.

Conque sitis nobis Bononiensis Episcopus, quod potestas & commune Bononien. temporalem jurisdictionem, quæ in quibusdam castris & villis ecclesiæ Bononiensis competit pleno iure: & in cuius quasi possessione fuisse ac esse dignoscitur, per violentiam usurpare præsumunt: & infra. Cum autem valde sit iniuriæ, quæ collata sunt pro remedio peccatorum venerabilibus ecclesiis vel relictis, aut eis iustis modis aliis adquirentibus ipsarum rerum, tanquam sacrilegi, sunt anathemati usque ad satisfactionem congruam supponendi: & infra.

Mandamus, quatenus si tibi confiterit de præmissis, monitione præmissa, per censuram ecclesiasticam cessare ipsos ab huiusmodi, & satisfacere de præteritis damnis & injuriis, appellatione remota, compellas.

CAP. XVII.

Privilegiatus ut non teneatur respondere nisi in certo loco: si in alio loco respondere vel solvere promissit, ibi poterit conveniri, & ibi tamen ubi habet domicilium secundum Ioan. Andr.

Idem Episcopo Dulmenensi.

Dilecti filii I. & A. cives Romani, sua nobis petitione monstrarunt, quod cum Abbati S. Genovefæ Panlensis, super quadam pecunia summa, contra R. prædecessorem tuum literas impetrasset, tu proponi fecisti, quod omnibus Anglicis est à sede Apost. indultum, ut super causis pecuniariis, circa mare convenire non possint propter quod idem Abbas in negotio non processit. Verum, quia & si fuisset privilegium tale concessum; non tamen prodesset illis, qui se certo loco respondere, vel solvere, adversariis promiserunt, cum ibi & ubi domicilium habent, valeant a conveniri: mandamus, quatenus eisdem de pecunia ipsa cum iustis & moderatis expensis, & congrua satisfactione damnorum (usuris omnino cessantibus) satisfacias, ut teneris: alioquin eidem Abbati nostris damus literis in mandatis, ut in commissio sibi negotio (proposita ex parte tua indulgentia non obstante) iuxta prioris mandati nostri tenorem sine dispensatione moræ procedat.

CAP. XVIII.

Quoniam laici possunt jurisdictionem non sui iudicis

a Contraxisse de alio. & obligat. & Bart. in l. 1. C. de summo. Trinit.

procurare, clericis tamen non possunt, nisi Episcopi diocesani consensu accedat, & iudex cuius jurisdictionem prorogare volunt, sit ecclesiasticus.

Idem Abbati Trecon.

Significasti a nobis, quod P. clericus ad petitionem S. C. mercatoris se tue jurisdictioni subiecit, si intermino nunc elapso, de pecunia mutuata non satisfecisset eidem: & infra. Inquisitioni tue taliter respondemus, quod licet privatorum consensus eum, qui jurisdictioni preesse dignoscitur, suum possit iudicem constituere, clericis tamen in iudicem non suum (nisi forte sit persona ecclesiastica, & Episcopi diocesani voluntas accedat) consentire non possunt.

CAP. XIX.

Legitime citatus, tenetur coram iudice citante causam proseguere, nisi citante, quod post citationem mutaverit forum.

Idem.

Proposuisti nobis, quod quidam subditus tuus ad petitionem eiusdem b adversarii sui, a te legitime citatus ad causam, quia postmodum jurisdictionis alterius esse cepit, tuum intendit iudicium declinare. Porro tue prudentia dubium esse non credimus, quod is in predicta causa jus revocandi forum non habet, quasi ab illo iam preventus.

CAP. XX.

Quisque clericus potest in curia Romana conveniri, licet alius prescribit forum ibi non fortitur: habet tamen ex causa jus revocandi domum.

Idem.

Let ratione delicti seu contractus aut domicilii, si veri, de qua contra possessorem causa movetur, quibus forum regulariter quis fortitur, Episcopus vester apud sedem Apostolicam conveniri non fuerit: quia tamen omnium ecclesiarum mater est eadem, & magistra, tunc compelli potuit, ut ibi suis adversariis responderet: nisi pro alia iusta & necessaria causa venisset, quam si tunc allegasset, jus revocandi domum salvum fuisset eidem.

DE LIBELLI OBLATIONE.

TITVLVS III.

CAP. I.

Aliter tenetur in scriptu libellum porrigere. Vel sic: Iudex non debet admittre actorem ad litigandum, nisi prius ei libellum in scriptis offerat, h. d. per alia verba.

Ex concilio apud sanctum Medardum habito c.

Ignarus a Episcopus dixit: Habetis libellum reclamationis vel postulationis 2 illi responderunt, se prae manibus nullum habere libellum. Ignarus Episcopus dixit e: oportet vos secundum ecclesiasticam auctoritatem, reclamationem vestram libelli ferie f declarare, eamque vestris manibus roboratam, synodo porrigere, ut tunc vobis canonicè valeat responderi. Et tunc ipsi fratres libellum conscribentes porrexerunt.

CAP. II.

Cum agitur reali, non sufficit rem generaliter peti, sed debet ita specificari, ut evitetur obscuritas & equivocatio.

a Vide Ferrandum Vofquon. lib. 1. §. 9. de success. resolu. mem. 95. b dicto, eiusdem, deest in quibusdam manus. c Medardum monasterium est in urbe Suesionensi, ubi id concilium habitum est. d Eusebius lib. 2. decret. cap. 192. lvo part. 6. cap. 1. eod. tit. in 1. compil. d Ismarus. al. Hymarus. e Vid. l. si quando. C. unde si. & l. si homicidii. C. de accu. & authent. de iud. §. oportet. coll. 6. f allegare.

Innocentius III.

Significantibus a T. & R. fratribus nostro fuit Apostolatu declaratum, quod cum inter ipsos ex una parte, & V. ex altera, super quadam terra coram iudicibus delegatis tracti fuissent in causam, oblato eis libello: illi (cum plures terras haberent) ut terra illa, super qua quaestio verteretur, ostenderetur eidem, a iudicibus postularunt: quod cum ipsi facere denegarent, ad nostram audientiam provocarunt. Quocirca mandamus, quatenus si est ita, revocato in statum debitum, si quid post appellationem huiusmodi noveritis attemptatum, & cetera.

CAP. III.

Non tenetur reus respondere libello in actione personali, si non exprimitur causa petendi.

Gregorius IX. Archiepiscopo civitatis nova, & M. canonic. Culmen.

Dilecti filii fratres ecclesie sanctae Mariae de Hispida, sua nobis petitione monstrarunt, quod quum prior & conventus sanctae Mariae ad Carceres, ipsos super quadam pecunia summa coram priore sanctae Trinitatis Veron. auctoritate Apostolica convenissent, ex parte ipsorum fuit excipiendum propositum, quod cum dicti prior & conventus nollent exprimere in porrecto libello b conventionali, quare sibi dicta pecunia deberetur, super hoc minime respondere tenebantur: & quia dictus iudex exceptionem huiusmodi admittere denegabat, nostram audientiam appellaverunt. Ideoque mandamus, quatenus si est ita, revocato in ritum, & cetera.

DE MUTVIS PETITIONIBUS.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Iudex etiam delegatus, compellit actorem ad respondendum reo in causa reconventionis, & utraq. causam ordine successivo simul audiet, & una sententia terminabit. h. d.

Alexander III. Viterano c. Episcopo & Abbati de Spongia.

Ex d literis: [1 & infra.] Quoniam rationis ordo exigit e, ut plebanus & clerici Maturen. Abbati & fratribus Maturen. monasterii, de iis, quae adversus eos proponunt, debeant in vestra praesentia respondere, cum sibi ex ipsis coram vobis a sede Apostolica delegatis iustitiam postulant exhiberi: Mandamus, quatenus actione plebani & clericorum proposita, & responsione facta: monitione praemissa compellatis eisdem memoratis Abbati & fratribus in continentem coram vobis super suis quaestionibus respondere, ut vicissim postmodum rationes partium audientes, concordia vel iudicio utriusq. negotium terminetis.

[1 Vestris accepimus, quod dil. filii nostri Abbas & fratres Maturien. monasterii, super quaestionibus quas plebanus & clerici Maturien. adversus eos proponunt, vestrum parati sunt subire examen, si illi in continenti debeant de suis quaestionibus respondere. Vnde.]

a Vid. Lanfranc. in cap. quoniam. §. probationes infra de prob. & quatenus hic agitur de libello incerto & obscuro, inf. in §. sed ista. Infit. de alto. Dec. in cap. dilecti. sup. de iud. & Paul. de Cast. consil. 145. & Alex. consil. 181. & 182. in 2. volum. b vid. l. si. C. de an. excep. & l. ff. de edend. per Bar. c male alii Archiepiscopo. d Post concil. Later. sub Alexand. III. part. 11. c. 1. & c. 2. eod. tit. in 1. compil. e Vid. l. cum Papienianus. in fin. G. de sent. & inter. omnium iud.